

„Hol az a táj szab az életnek teret,
Mit az Isten csak jókedvében teremt”

Válogatás az első tizenhárom MÉTA-túrafüzetből
2003 – 2009

A KÖTETET SZERKESZTETTE:
Molnár Csaba – Molnár Zsolt – Varga Anna

MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete
Vácrátót

2010

Néra (Nera)

ÖLLERER KINGA ÉS NEGREAN GAVRIL (SZERK.)

A Néra (románul és szerbül Nera) folyó Románia és Szerbia területén, a Duna baloldali mellékfolyója.

A Szörényi-érchegységben ered, Karánsebestől 30 km-re délnyugatra a Déli-Kárpátokban, és Fehértemplomtól 10 km-re délnyugatra torkollik a Dunába.

Hossza 126 km ebből 27 km határfolyó, vízgyűjtő területe 1420 km². Árvizeiről nevezetes. Igen látványos a Néra szurdoka, amely Sasca Romananál végződik. A partján végig jelzett túristaut vezet, néhol követi a rómaiak által a sziklákba vésett járdákat. Érdekes az Ördög tava nevű tó. Érdemes letérőt tenni a Bég völgyébe, ahol a Bég vizesése, a Bég szeme nevű tó és a nagyon híres Beusnita-víz-esés látható.

(Forrás: Wikipedia)

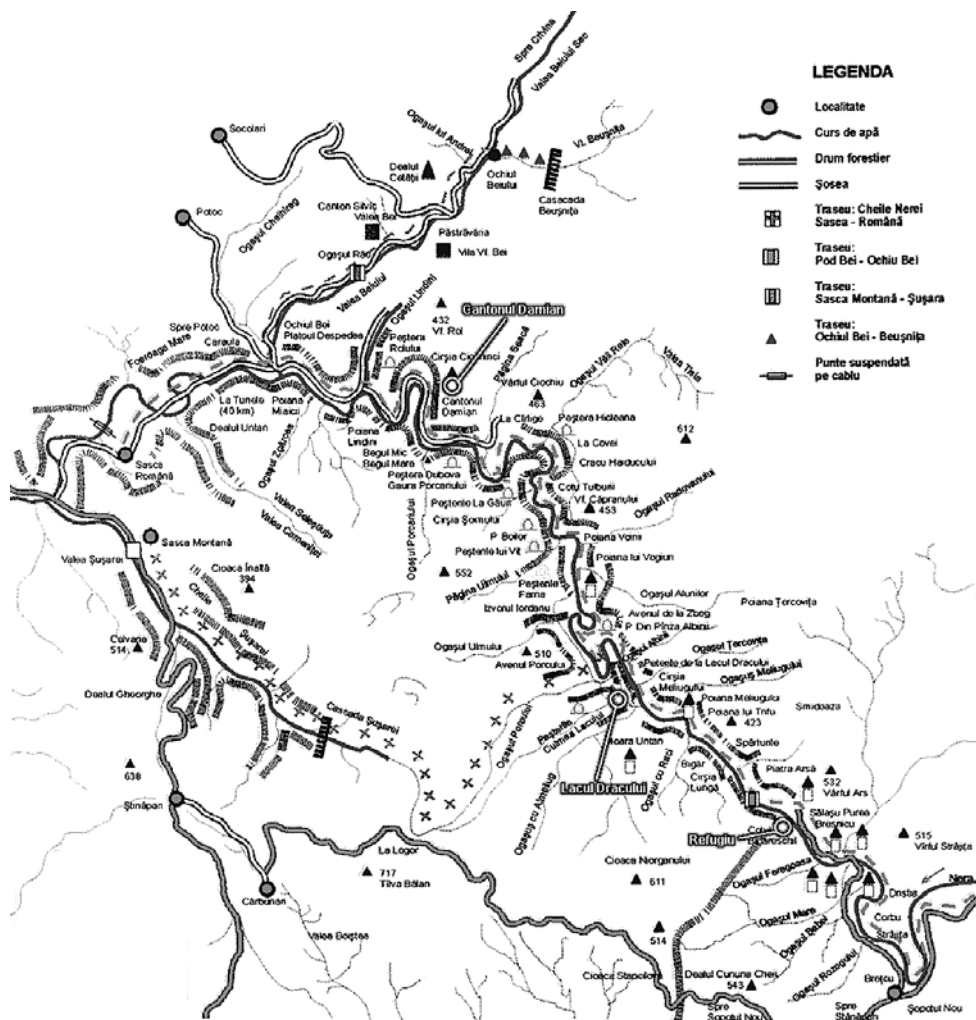
A Duna baloldali mellékveze, ered Krassó-Szörény vármegyében, a Szemenyik hegycsoportban, a Szemenyik D-t tövében; eleinte D-, majd Ó-Borlovéntől kezdve DNY-felé folyik s a termékeny Almásyvölgyet öntözve, Új-Sopottól kezdve Román-Szászkáig a Plesuva hegységen érdekes hasadékon áttör s kanyargós folyással Ny-felé tartva, Ó-Palánkánál a Dunába ömlik; folyásának alsó része Krassó-Szörény és Temes vmegyék közt a határt jelöli. Hossza 125 km., forrásának torkolatától való távolsága 69 km. Jelentékenyebb mellékvezei jobbfelől a Möris v. Ménis (Bozovicznál), balfelől a Prigor (a hasonnevű községnél) és Rudaria patak (Prilipečen alul).

(Forrás: Pallas Nagy Lexikon)

Ha valaki a Bánság déli vidékeire készül túrázni, ajánlólevél nélkül is a Néra völgyét keresi ki magának először a térképen. Nem véletlenül, hiszen ma már mindenki tudja, hogy itt viszonylag kis területen, rendkívül változatos, turista-szemet ingerlő, lelket melengető látványban lehet része, a természeti kincseket méltóképpen megbecsülőknek. Az 1943-tól nemzeti parkként jegyzett terület összesen 4382 hektárt tesz ki és három jól elkülöníthető - kiránduláskor napra beosztható - tájegységre tagolható, melyeket a Néra folyó völgyét követő útvonal fűz össze egységes egésszé. A Szászka és Újsopot helyiségek közötti 22 km-ből húsz maga a Néra szoros, mely két mészkőbe vájt szurdokszakaszt és e kettő között egy réteken, kaszálóknak - egyszóval nagyszerű sátorhelyekben - gazdag társas terseget foglal magába.

Az egész távot akár egy nap alatt is legyűrhetjük, ám aki szeret elidőzni egy-egy tó mellett, benézni egy-két barlangba vagy elámulni az egykori bányászok által kőbe vájt alagutak és útpárkányok látványán, annak érdemes többnaposra tervezni ezt a szakaszt. A jelzett főútvonal, körülbelül a közepén (La Cârlige) gázlón vezet át, ezért kiadós esőzések után - mint ahogyan az legutóbb, augusztusi ott-jártunkkor is történt - a folyó magas vízállása és nagy sodrása miatt a szoros csupán egyik (a kiindulási ponthoz közeli) fele járható be.

A második tájegység merőben elüt az előbbieken leírtaktól. Ez a Nérától északra fekvő, alig 100 hektárnyi terület a Beu pataknak életet adó „Ochiul Beului” krátertavat, a Beusnica patak mésztufa lépcsőit és vízeséseit, valamint egy, délszaki vadorgonának, ecetfának, törökmogyorónak menedékkül szolgáló térséget foglalja magába. A körzet egy körülbelül 5 km-es bekötőúton egészen a bejáratnak számító pisztráng-neveldeig kisautóval is megközelíthető és ebből kifolyólag (főleg hétféteken) meglehetősen tarka társaság verődik össze a környéken ...

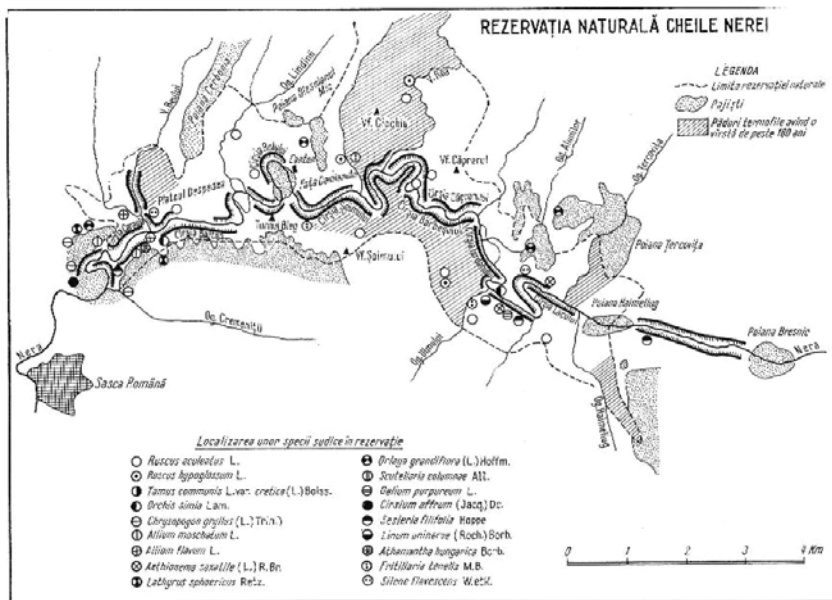
A nemzeti park harmadik, közvetlenül nem, csak közigazgatásilag kapcsolódó tájegysége a Susara patak rövid kis szurdok-völgye mely közvetlenül Szászabánya felszégén nyílik a mészkösziklák közé. Aki csak teheti ugorjon be ide is, bemelegítőnek vagy fáradtságlevezetőként (a kiindulási ponttól függően) nagyszerűen megfelel. Olyan védett terület ez melyet manapság leginkább a távolság, a rossz közlekedési viszonyok és a turisztikai bázisok hiánya óv meg a tömegturizmustól és annak megannyi romboló hatásától. Ezért minden változás ami a környéken beindul, fokozott éberséget követel hivatalos közegetől és természetbáráttól egyaránt.

(Forrás: http://www.banaterra.eu/magyar/N/nemzetiparkok/nera_beusnita.htm
Illés Mihály 2002. Útjelző II. évf. 7. szám.)

A Néra szépségénél fogva az Aninai-hegység eleven csodája. A Szemenikben ered. A K-i oldalon levő legnagyobb mellékága a Ménes (Minis), mely elválasztja a Szemeniktől az Aninai-hegységet. A Ménes bal felső ága a Ponyászka, szintén határpatak. Víztorlója a Ponyászka-tó. A Ménes az Aninai-hegység harmadik legnagyobb szurdokvölgyét alakította ki. A szorosban található a Bigér (Bigár) izbuk, amely vizét egy gyönyörű vízesésen zúdítja alá. Lejjebb a Ménes alatt, a Nérába ömlenek az Egres- (Agris), Laposnok- (Lápupic-) és Mocsáros- (Moceris-) patakok. A Bozovicsi-medence bezáródása után következnek a Néra híresen szép szurdoka. Itt ömlik bele jobbról a Bej- (Beiu-) patak a Kis-Bejjel együtt. Ők alkotják a "Néra-Beusnița Nemzeti Parkot". Tovább, az áttörés után a Néra Ny-ra tart, Néraaranyos (Zlatita) és Néramező (Câmpia) között a folyó képezi az országhatárt Szerbia felé, majd Stara Palanka alatt beömlik a Dunába. Habár keletkezését tekintve nem igazán tó, mégis megemlítjük a "Bej Szeme" nevű, tó nagyságú izbukot a Bej-patakon. A vízesések között a legszebb és legnagyobb a Kis-Bejen levő Beusnița-vízesés.

(Forrás : www.fischinfo.com)

► Schrött L. (1968): Vegetația rezervației naturale Cheile Nerei / La végétation de la réserve naturelle des Gorges de la Nera. – *Ocotirea Naturii*, București. **12**(2): 193–201.

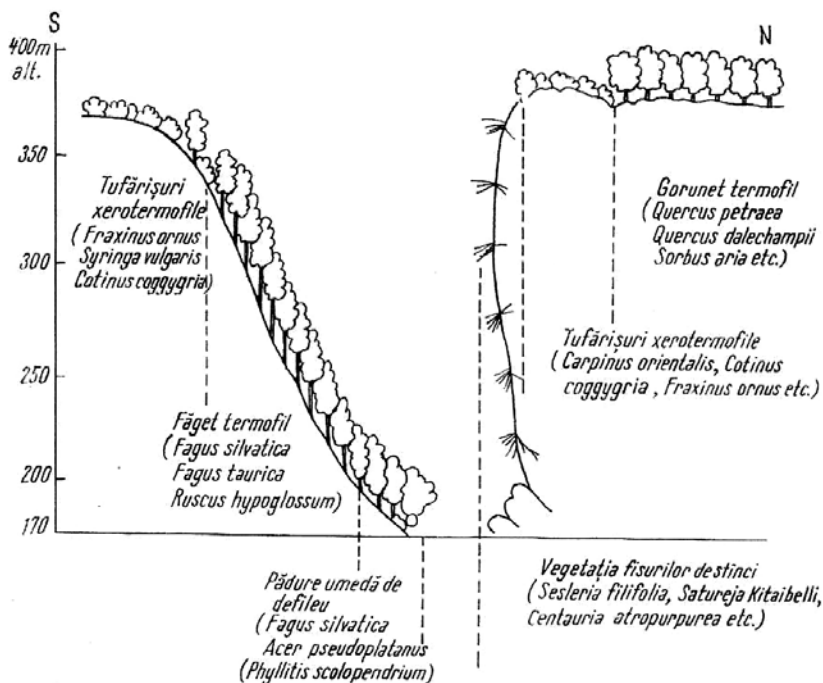

Egyes déli fajok elterjedése a Néra szurdoka természetvédelmi területen

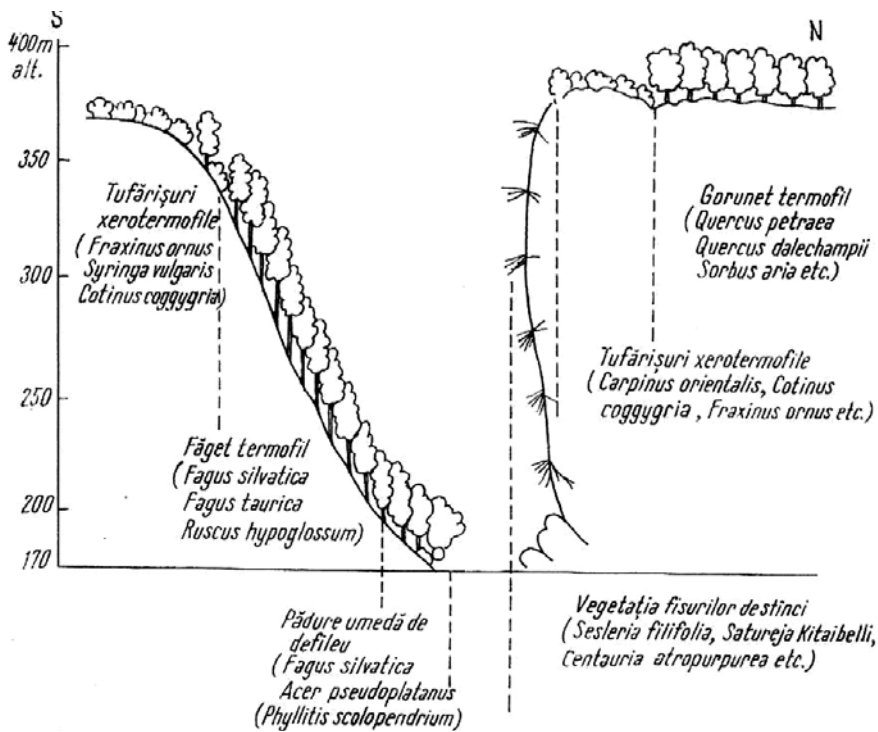
Fajlista

<i>Aethionema saxatile</i>	<i>Anabis auriculata</i>	<i>Cenastium banaticum</i>	<i>Crocus moesiacus</i>
<i>Aethionema saxatile</i> var. <i>terocarpum</i>	<i>Anabis turrita</i>	<i>Chrysopogon gryllus</i>	<i>Dianthus banaticus</i>
<i>Allium atropurpureum</i>	<i>Asperula taurina</i>	<i>Cirsium acarna</i>	<i>Dianthus giganteus</i>
<i>Allium flavum</i>	<i>Bromus erectus</i>	<i>Cirsium afrum</i>	<i>Dianthus kitaibelii</i>
<i>Allium moschatum</i>	<i>Campanula sibirica</i>	<i>Colchicum autumnale</i>	<i>Dianthus trifasciculatus</i>
<i>Althamantia hungarica</i>	<i>Carduus candicans</i>	<i>Cornus mas</i>	<i>Digitalis lanata</i>
<i>Alyssum desertorum</i>	<i>Carpinus orientalis</i>	<i>Corylus colurna</i>	<i>Dorycnium herbaceum</i>
<i>Alyssum petraeum</i>	<i>Centaurea atropurpurea</i>	<i>Cotinus coggygria</i>	<i>Draba lasiocarpa</i>
<i>Alyssum saxatile</i>	<i>Centaurea banatica</i>	<i>Cotoneaster tomentosa</i>	<i>Echinops banaticus</i>
	<i>Cephalaria laevigata</i>	<i>Crocus banaticus</i>	<i>Erysimum banaticum</i>

<i>Erysimum saxosum</i>	<i>Mentha pulegium</i>	<i>Ruscus aculeatus</i>	<i>Sorbus cretica</i>
<i>Festuca drymeja</i>	<i>Muscari comosum</i>	<i>Ruscus hypoglossum</i>	<i>Stachys annua</i>
<i>Fraxinus ornus</i>	<i>Muscari racemosum var. neglectum</i>	<i>Sanguisorba minor ssp. muricata</i>	<i>Staphylea pinnata</i>
<i>Fritillaria tenella</i>	<i>Ophrys cornuta</i>	<i>Satureja kitaibellii</i>	<i>Stipa eriocalis</i>
<i>Galium purpureum</i>	<i>Orchis coriophora</i>	<i>Saxifraga aizoon</i>	<i>Syringa vulgaris</i>
<i>Genista ovata</i>	<i>Orchis coriophora var. fragrans</i>	<i>Saxifraga rotundifolia</i>	<i>Tamus communis var. cretica</i>
<i>Gymnadenia conopea</i>	<i>Orchis maculata</i>	<i>Sclerochloa dura</i>	<i>Taxus baccata</i>
<i>Hieracium hoppeanum</i>	<i>Orchis morio</i>	<i>Scilla bifolia</i>	<i>Telekia speciosa</i>
<i>Hieracium pavichii</i>	<i>Orchis morio ssp. picta</i>	<i>Scutellaria columnae</i>	<i>Teucrium montanum</i>
<i>Iris pseudocyperus</i>	<i>Orchis simia</i>	<i>Sedum hispanicum</i>	<i>Teucrium montanum f. villosum</i>
<i>Lactuca perennis</i>	<i>Orchis tridentata</i>	<i>Sedum maximum</i>	<i>Tunica saxifraga</i>
<i>Lathyrus sphaericus</i>	<i>Orlaya grandiflora</i>	<i>Selaginella helvetica</i>	<i>Verbascum austriacum</i>
<i>Linum uninerve</i>	<i>Ornithogalum comosum</i>	<i>Sempervivum bueffelii</i>	<i>Veronica crassifolia</i>
<i>Lithospermum purpureo-caeruleum</i>	<i>Ornithogalum pyrenaicum</i>	<i>Sempervivum schlehanii</i>	<i>Viburnum lantana</i>
<i>Lunaria annua</i>	<i>Ornithogalum umbellatum</i>	<i>Seseli rigidum</i>	<i>Vicia grandiflora</i>
<i>Melampyrum bihariense</i>	<i>Ornithogalum longifolium</i>	<i>Sesleria filifolia</i>	<i>Vicia striata</i>
<i>Melica ciliata</i>	<i>Peucedanum longifolium</i>	<i>Silene flavescens</i>	
<i>Melitis melissophyllum</i>	<i>Peridium aquilinum</i>	<i>Smyrniun perfoliatum</i>	

Vegetációszelevények a Néra szurdokában: Cîrşia Barbeşului

Vegetațioszelvények a Néra surdokában: Sasca Română

Syringo-Carpinion orientalis Jakucs

<i>Achillea crithmifolia</i>	<i>Clematis recta</i>	<i>Galium mollugo</i>	<i>Sorbus cretica</i>
<i>Achillea millefolium</i>	<i>Clematis vitalba</i>	<i>Himantoglossum hircinum</i>	<i>Sorbus mougeotii</i>
<i>Aristolochia pallida</i>	<i>Cornus mas</i>	<i>Laserpitium latifolium</i>	<i>Stachys germanica</i>
<i>Asplenium ruta-muraria</i>	<i>Cotinus coggygria</i>	<i>Onobrychis alba</i>	<i>Stachys recta</i>
<i>Asplenium trichomanes</i>	<i>Cotoneaster integerrima</i>	<i>Orchis simia</i>	<i>Syringa vulgaris</i>
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	<i>Cotoneaster tomentosa</i>	<i>Oryzopsis virescens</i>	<i>Tilia tomentosa</i>
<i>Carpinus orientalis</i>	<i>Dianthus armeria</i>	<i>Quercus cerris</i>	
<i>Ceterach officinarum</i>	<i>Dianthus giganteus</i>	<i>Rubus banaticus</i>	
<i>Chrysanthemum macrophyllum</i>	<i>Fraxinus ornus</i>	<i>Ruscus aculeatus</i>	
	<i>Fritillaria tenella</i>	<i>Silene italica</i>	

Al. *Quercion frainetto* Horvat

<i>Arum maculatum</i>	<i>Crataegus monogyna</i>	<i>Glechoma hirsuta</i>	<i>Tamus communis</i> var. <i>cretica</i>
<i>Campanula persicifolia</i>	<i>Digitalis grandiflora</i>	<i>Helleborus odoratus</i>	<i>Tilia platyphyllos</i>
<i>Campanula trachelium</i>	<i>Euphorbia polychroma</i>	<i>Iris pseudocyperus</i>	<i>Tilia tomentosa</i>
<i>Carex silvatica</i>	<i>Evonymus europaea</i>	<i>Melica uniflora</i>	<i>Viburnum lantana</i>
<i>Cornus mas</i>	<i>Galium schultesii</i>	<i>Quercus cerris</i>	
<i>Cornus sanguinea</i>	<i>Geum urbanum</i>	<i>Quercus frainetto</i>	

Al. *Fagion illyricum* Horvat

<i>Aconitum moldavicum</i>	<i>Chaerophyllum aromaticum</i>	<i>Geranium macrorrhizum</i>	<i>Mycelis muralis</i>
<i>Actaea spicata</i>	<i>Chaerophyllum temulum</i>	<i>Geranium phaeum</i>	<i>Paris quadrifolia</i>
<i>Allium ursinum</i>	<i>Corydalis cava</i>	<i>Helleborus odorus</i>	<i>Platanthera bifolia</i>
<i>Anemone nemorosa</i>	<i>Corydalis pumila</i>	<i>Hepatica nobilis</i>	<i>Pulmonaria officinalis</i>
<i>Anemone ranunculoides</i>	<i>Dentaria bulbifera</i>	<i>Knautia drymeia</i>	<i>Ranunculus auricomus</i>
<i>Asarum europaeum</i>	<i>Dentaria enneaphyllos</i>	<i>Lathyrus vernus</i>	<i>Ruscus hypoglossum</i>
<i>Asperula odorata</i>	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	<i>Lilium martagon</i>	<i>Sanicula europaea</i>
<i>Campanula persicifolia</i>	<i>Fagus orientalis</i>	<i>Melitis melissophyllum</i>	<i>Tamus communis</i> var.
<i>Campanula trachelium</i>	<i>Fagus sylvatica</i>	<i>Milium effusum</i>	<i>cretica</i>
		<i>Monotropa hypopitys</i>	

Phyllitidi-Aceretum Moor.

<i>Aconitum moldavicum</i>	<i>Heracleum sphondylium</i>	<i>Polypodium interjectum</i>	<i>Saxifraga rotundifolia</i>
<i>Aegopodium podagraria</i>	<i>Lamium galeobdolon</i>	<i>Polypodium vulgare</i>	<i>Smyrniolum perfoliatum</i>
<i>Chaerophyllum temulum</i>	<i>Lunaria rediviva</i>	<i>Polystichum lobatum</i>	
<i>Cystopteris filix-fragilis</i>	<i>Moehringia muscosa</i>	<i>Polystichum setiferum</i>	
<i>Hedera helix</i>	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	<i>Sanicula europaea</i>	

► Borza A. (1958): Vegetația rezervației Beușnița / La végétation de la réserve Beușnița. – *Ocotirea Naturii*, București. 3: 117–127.

Társulások:

Syringeto-Fraxinetum orni Borza 1958 em. Resmeriță 1972 (*Orneto-Columnion*)

Quercu-Cotinetum (*Coryletosum columnae*)

Fagetum banaticum (*Coryletosum columnae*)

Acereto-Fraxinetum (*Coryletosum columnae*)

Querceto-Carpinetum (*Coryletosum columnae*)

Fajlista:

<i>Acer monspessulanum</i>	<i>Cornus mas</i>	<i>Hieracium transilvanicum</i>	<i>Rosa stylosa</i> var. <i>beucensis</i>
<i>Aconitum anthora</i>	<i>Corylus colurna</i>	<i>Lunaria annua</i> ssp.	<i>Ruscus hypoglossum</i>
<i>Aegilops ovata</i>	<i>Cotinus coggygria</i>	<i>pachyrrhiza</i>	<i>Saxifraga rotundifolia</i>
<i>Arenonia agrimonioides</i>	<i>Fagus orientalis</i> ?	<i>Melampyrum bihariense</i>	<i>Scolopendrium officinarum</i>
<i>Asplenium adiantum</i>	<i>Fagus sylvatica</i> var. <i>borzae</i>	<i>Orizopsis virescens</i>	<i>Sesleria filifolia</i>
<i>nigrum</i>	<i>Fagus sylvatica</i> var.	<i>Ornithogalum pyrenaicum</i>	<i>Sorbus mugeoti</i>
<i>Calamintha subsidonta</i>	<i>moesiaca</i>	<i>Physocaulus nodosus</i>	<i>Syringa vulgaris</i>
<i>Carpinus orientalis</i>	<i>Fagus taurica</i>	<i>Pinus strobus</i> – ültetett	<i>Tamus communis</i>
<i>Celtis australis</i>	<i>Fraxinus ornus</i>	<i>Primula columnae</i>	<i>Tilia argentea</i>
<i>Cerasus mahaleb</i>	<i>Fritillaria orientalis</i>	<i>Quercus petraea</i>	
<i>Ceterach officinarum</i>	<i>Helleborus odorus</i>	<i>Rosa pendulina</i>	

